

**اتحادیه صادرکنندگان
فراورده های نفت، گاز و پتروشیمی ایران**

تمولات بازار نفت در هفته منتهی به ۱۶ آوریل ۲۰۲۱

تهیه شده در واحد پژوهش اتحادیه اوپکس
تاریخ انتشار: اول اردیبهشت ۱۴۰۰

تحولات بازار نفت در هفته منتهی به ۱۶ آوریل ۲۰۲۱

وقایع مهم طی روزهای ۱۲ تا ۱۶ آوریل، ۲۰۲۱:

- کاهش ۲۵ درصدی ذخایر شرکت‌های بزرگ نفتی
- افزایش تولید نفت شیل آمریکا در ماه می
- افزایش سود پالایشی گازوئیل در آسیا
- پیش‌بینی افزایش تقاضای نفت اوپک در سال ۲۰۲۱
- فالی ماندن ظرفیت فطوط لوله تگزاس با کاهش تولید نفت
- افزایش رقابت برای بازارهای نفت اروپا
- صعود ۵ درصدی قیمت نفت خام
- افزایش تدریجی تولید اوپک پلاس
- پیش‌بینی مؤسسه گلدمن ساکس از کاهش تقاضای نفت در سال ۲۰۲۶

مقدمه

واحد پژوهش اتحادیه در نظر دارد، از سال ۱۴۰۰ تحولات مربوط به بازار نفت را با توجه به اهمیتی که در فضای فعالیت اعضا این اتحادیه دارد مورد بررسی و پایش قرار دهد. بدین منظور اقدامات مربوط به انجام این فعالیت آغاز شده است و گزارشی که تحت عنوان تحولات بازار نفت تهیه شده است در این راستا قرار دارد. به منظور تکمیل محتوی این کار پژوهشی و مطالعاتی به مساعدت، راهنمایی و همکاری تک تک اعضا محترم نیاز است. واحد پژوهش اتحادیه آمادگی خود را به برای دریافت این نظرات اعلام می‌دارد. لذا برای تکمیل مطالب و محتوی این سند منتظر دریافت نظرات ارزشمند شما هستیم.

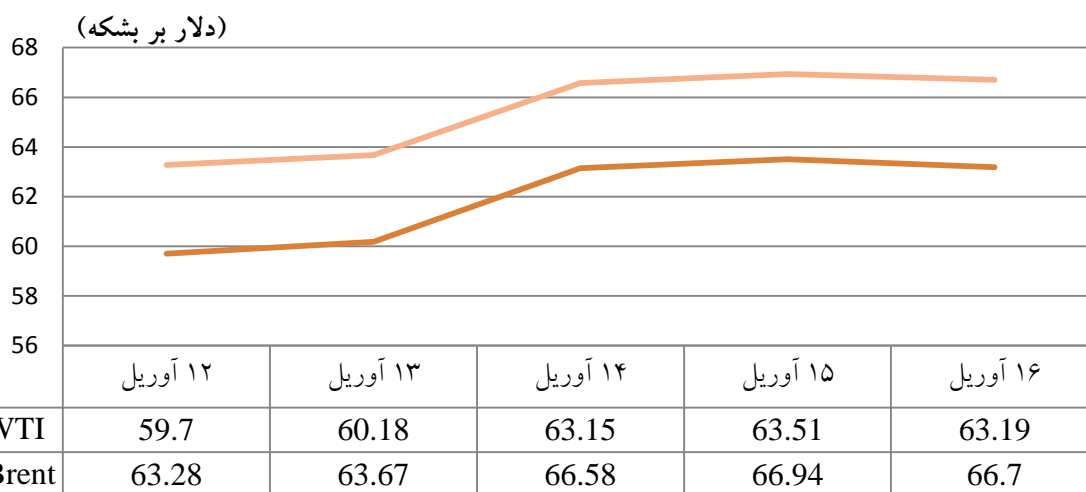

وقایع مهم طی دوره ۱۲ تا ۱۶ آوریل، ۲۰۲۱

روند قیمت‌ها:

قیمت نفت خام‌های شاخص برنت و WTI در هفته گذشته روند افزایشی را تجربه کردند که عامل اصلی آن بازنگری سعودی در رشد اقتصادی و تقاضای نفت به‌ویژه در کشورهای چین و ایالات متحده آمریکا بوده است. هم‌چنین علائم مثبتی در خصوص بازیافت تقاضای نفت به دلیل حجم فعالیت‌های اقتصادی و تقاضای حمل‌ونقل در حال پدیدار شدن است. در روز جمعه، ۱۶ آوریل، قیمت نفت به میزان اندکی کاهش یافت، ولی هم‌چنان با بهبود چشم‌انداز تقاضا و مشاهده علائم بهبود اقتصادی در چین و ایالات متحده آمریکا که تا حد زیادی، نگرانی‌ها در خصوص افزایش شمار مبتلایان به ویروس کرونا در جهان را تعدیل کرده، با رشد هفتگی همراه شد.

قیمت روزانه نفت خام‌های شاخص

Source: oilprice

عوامل تأثیرگذار بر قیمت نفت در هفته منتهی به ۱۶ آوریل ۲۰۲۱:

مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر نوسانات قیمت نفت در ذیل ذکر شده است:

۱- عوامل تقویت کننده قیمت نفت:

- کاهش ۲۵ درصدی ذخایر شرکت‌های بزرگ نفتی: شرکت‌های بزرگ بین‌المللی فعال در صنعت نفت، شاهد کاهش ۲۵ درصدی ذخایر نفت خام خود طی ۵ سال گذشته بوده‌اند؛ این امر ممکن است به چالشی برای تولید و درآمد این غول‌های نفتی در سال‌های آتی تبدیل گردد. به نقل از Forbes، متوسط عمر ذخایر نفتی

بزرگترین شرکت های نفتی از جمله Exxon، ConocoPhillips، Chevron و چند شرکت اصلی اروپایی، تا پایان سال ۲۰۲۰ با ۲۵ درصد کاهش نسبت به پیش از وقوع بحران کاهش شدید قیمت نفت در سال ۲۰۱۵، به ۹ سال رسیده است. این امر باعث ایجاد چالش در خصوص سودآوری این شرکت ها خواهد شد و بنابراین تجزیه و تحلیل روند ذخایر، شاخص مهمی از بهبود وضعیت این صنعت است. این شرکت های بزرگ نفتی در گزارش های اخیر خود میزان ذخایر کمتری را عنوان کرده و هم چنین در پی کاهش شدید تقاضا و قیمت نفت در سال ۲۰۲۰، میلیاردها دلار از ارزش ذخایر خود را نیز از دست داده اند. به عنوان مثال، ذخایر اثبات شده شرکت Shell با ۱/۹۷ میلیارد معادل بشکه نفت کاهش در سال ۲۰۲۰، به ۹/۱۲ میلیارد معادل بشکه نفت در ۳۱ دسامبر ۲۰۲۰ رسید. هم چنین ذخایر توسعه نیافته و اثبات شده شرکت Shell در سال گذشته با ۹۳۲ میلیون کاهش به ۱/۳۵ میلیارد معادل بشکه نفت رسیده است. شرکت ExxonMobil نیز اخیراً یک سوم کاهش را در میزان ذخایر نفت خود اعلام نموده است. در آینده، کاهش سرمایه گذاری در بخش اکتشاف نفت و گاز ممکن است به زودی و تا سال ۲۰۲۵، باعث به وجود آمدن شکاف در عرضه گردد (اویل پرایس، ۱۲ آوریل ۲۰۲۱).

- **افزایش تولید نفت شیل آمریکا در ماه می:** براساس پیش بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا (EIA^۱)، تولید نفت این کشور برای سومین ماه متوالی، از هفت میدان بزرگ نفتی شیل، ۱۳ هزار بشکه در روز در ماه افزایش خواهد یافت و به ۷/۶۱ میلیون بشکه در روز می رسد. براساس پیش بینی ماهانه EIA، بیشترین افزایش تولید از حوضه Permian، بزرگترین حوضه تولید نفت شیل در آمریکا خواهد بود. انتظار می رود تولید در این میدان، ۵۲ هزار بشکه در روز افزایش یافته و به حدود ۴/۴۷ میلیون بشکه در روز برسد، که این مقدار بالاترین میزان از ماه آوریل ۲۰۲۰ می باشد. تولیدکنندگان نفت آمریکا به دنبال افزایش قیمت آن، به تدریج بر تعداد دکل های حفاری خود افزوده اند، ولی بهبود ضعیف تقاضا و فشار سرمایه گذاران برای کاهش بدهی ها، مانع افزایش زیاد تولید توسط شرکت های نفتی شده است (چشم انداز کوتاه مدت انرژی، آوریل ۲۰۲۱).

- **افزایش سود پالایشی گازوئیل در آسیا:** سود پالایشی آسیا برای گازوئیل ۱۰ ppm، در روز دوشنبه افزایش یافت و به بیشترین میزان طی یک ماه اخیر رسید؛ علت این امر کاهش عرضه در پی عملیات تعمیر و نگهداری پالایشگاه ها در فصل بهار می باشد. کرک (cracks) گازوئیل ۱۰ ppm، در برابر نفت خام دویی به ۶/۹۲ دلار به ازاء هر بشکه افزایش یافت که بیشترین میزان از ۴ مارس است. کرک این فرآورده تاکنون در این ماه ۴۵ درصد رشد کرده است و در روز جمعه به ۶/۴۶ دلار به ازاء هر بشکه رسید. عملیات برنامه ریزی شده تعمیرات و نگهداری پالایشگاه ها در چین، ژاپن و کره جنوبی به همراه تعطیلی های غیرمنتظره هم چون آتش-سوزی در پالایشگاه Wakayama شرکت Eneos در ژاپن و پالایشگاه Balongan شرکت Pertamina

¹. U.S Energy Information Administration

اندونزی در ماه گذشته، منجر به کمبود عرضه در بازار گازوئیل در کوتاه مدت می گردد. اما به گفته ناظران بازار، بسته بودن پنجره آربیتراژ به غرب در پی کاهش تقاضا در اروپا باعث تداوم فشار بر کرک گازوئیل می گردد، گرچه برخی تاجران و پالایشگران در پی اجاره ابرنفتکش های (VLCC) نوساز به منظور حمل گازوئیل به غرب بوده اند. طبق داده های Kpler و Refinitiv Oil Research، ابرنفتکش Dickens به میزان ۶۵ هزار تن گازوئیل را از Yeosu کره جنوبی بارگیری کرده و در نزدیکی سنگاپور، جایی که انتظار می رود محموله بیشتری را بارگیری نماید لنگر انداخته است. ساختار کانتانگو برای اختلاف قیمت ماهانه برای گازوئیل ۱۰ ppm، در سنگاپور، در روز دوشنبه گسترده تر شد و به منفی ۱۹ سنت در هر بشکه رسید (رویترز^۲، ۱۲ آوریل ۲۰۲۱).

• پیش بینی افزایش تقاضای نفت اوپک در سال ۲۰۲۱: براساس پیش بینی گزارش ماهانه بازار نفت اوپک، تقاضا برای نفت در سال ۲۰۲۱ به میزان ۵/۹۵ میلیون بشکه در روز که معادل ۶/۶ درصد است، رشد خواهد داشت که ۷۰ هزار بشکه در روز بیشتر از پیش بینی ماه قبل این سازمان است. بر اساس این گزارش، از آنجا که انتظار می رود با اجرای برنامه های واکسیناسیون، از شدت شیوع کرونا کاسته شود، شرایط فاصله گذاری اجتماعی و محدودیت های سفر تسهیل شده و به افزایش فعالیت ها منتج گردد. برخلاف ماه های پیشین، به دلیل تداوم قرنطینه های سراسری، اوپک برآورد بالاتری از میزان رشد تقاضا را برای نفت اعلام کرده است. بهبود بیشتر تقاضا می تواند زمینه را برای تغییر بیشتر در توافق کاهش تولید سال گذشته برای اوپک و متحدانش موسوم به اوپک پلاس فراهم کند. بهای نفت پس از انتشار این گزارش به سمت ۶۴ دلار در هر بشکه پیشروی کرد. امسال قیمت ها تحت تأثیر انتظارات برای احیای اقتصادی و تداوم محدودیت عرضه اوپک پلاس، تا بالای مرز ۷۰ دلار، که سطح قیمتی پیش از همه گیری بود، صعود کردند. بر اساس این گزارش پیش بینی می شود، در نیمه دوم سال ۲۰۲۱، اقتصاد جهان به میزان ۵/۴ درصد رشد داشته باشد. اوپک پلاس از ماه می سال میلادی گذشته، کاهش تولید ۹/۷ میلیون بشکه در روز را به منظور حمایت از بازار جهانی به اجرا گذاشت. نشست بعدی وزیران اوپک پلاس برای تصمیم گیری درباره سطح تولید ۲۸ آوریل برگزار خواهد شد. اوپک همچنان انتظار دارد تولید نفت شیل آمریکا که معمولاً در واکنش به قیمت های بالاتر صعود کرده، کاهش یابد. اوپک پیش بینی کرد که با تقاضای بالاتر و عرضه آرام و پیوسته تولیدکنندگان غیر اوپک، تقاضای جهانی برای نفت این گروه در سال جاری به ۲۷/۴ میلیون بشکه در روز برسد که ۲۰۰ هزار بشکه در روز بالاتر از پیش بینی ماه گذشته است (گزارش ماهانه بازار نفت اوپک، آوریل ۲۰۲۱).

². Reuters

- **خالی ماندن ظرفیت خطوط لوله تگزاس با کاهش تولید نفت:** به گفته تحلیلگران و مدیران اجرایی، انتظار می‌رود تقریباً نیمی از ظرفیت خطوط لوله انتقال نفت از حوضه Permian، بزرگترین میدان نفتی آمریکا، تا پایان سال خالی باشد. شرکت‌های خط لوله در طول سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ روند ساخت‌وساز را ادامه دادند تا تولید نفت خام آمریکا را به رکورد ۱۳ میلیون بشکه در روز برسانند. با این وجود، شیوع ویروس کرونا، تقاضای سوخت و تولید نفت را کاهش داد و بسیاری از خطوط لوله بدون استفاده ماندند. شرکت‌های بزرگ خط لوله در حال بررسی روش‌های ارسال محصولات دیگر در این خطوط هستند. به نقل از Wood Mackenzie، در سه ماهه چهارم انتظار می‌رود کل بهره‌برداری از بزرگترین خطوط لوله انتقال نفت از حوضه Permian، به ۷۵ درصد کاهش یابد که کمترین میزان قبلی آن در سال ۲۰۱۶ و در حدود ۷۰ درصد بود. طبق گفته‌های شرکت تحقیقات انرژی East Daley Capital، در حال حاضر، میزان تولید نفت خام آمریکا حدود ۱۱ میلیون بشکه در روز است و انتظار نمی‌رود تا سال ۲۰۲۲ رشد زیادی داشته باشد. اما قرار است خطوط لوله بیشتر وارد سرویس شوند و شکاف بین تولید و ظرفیت تحت پوشش قراردادهای بلندمدت را به رکورد بیش از ۱ میلیون بشکه در روز در ماه فوریه برسانند (رویترز، ۱۳ آوریل ۲۰۲۱).
- **افزایش رقابت برای بازارهای نفت اروپا:** بر اساس اعلام معامله‌گران به بلومبرگ، اگر چه عربستان قیمت نفت خام سبک خود را برای تحویل در ماه می تا حدی کاهش داده ولی با توجه به اینکه قیمت نفت یورال به کمترین میزان خود در یک سال رسیده است، خریداران اروپایی را بیشتر به خود جلب نموده است. بنا است تا آرامکو تمامی درخواست‌هایی را که از جانب آسیا می‌آید از جمله هند را تأمین کند، اگر چه در این میان، همه مشتریان اروپایی تمامی ظرفیت‌های درخواستی مورد نیاز نفت خام خود را دریافت نخواهند کرد. در این بین، هند نیز تقاضای نفت خام خود را برای ماه می از عربستان کاهش داده است. علت این موضوع نارضایتی این کشور از سیاست‌های عربستان و اوپک پلاس برای افزایش قیمت‌ها در پی کاهش تولید است. در ماه‌های آتی نیز، عربستان در پی تصمیم اخیر اوپک پلاس تولید خود را به مرور افزایش می‌دهد. براساس برخی از تحلیل‌های ارائه شده در نتیجه افزایش تولید نفت خام خاورمیانه، قیمت این محصول در مقایسه با نفت‌های مرتبط با برنت کاهش خواهد یافت که خود آغازگر تنش قیمتی خواهد بود (اوپک پرایس، ۱۴ آوریل ۲۰۲۱).
- **صعود ۵ درصدی قیمت نفت خام:** قیمت نفت در روز چهارشنبه ۱۴ آوریل، به دلیل کاهش ذخایر آمریکا و افزایش تقاضا بالا رفت و معاملات آتی نفت در این روز با بالاترین بها از ماه مارس بسته شد. افزایش قابل توجه قیمت ناشی از گزارش‌های EIA در مورد کاهش ذخایر نفت خام آمریکا همراه با چشم انداز تقاضای بالاتر نفت خام از اوپک و آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) است. اوپک و آژانس بین‌المللی انرژی در گزارش

آوریل خود با توجه به پیش‌بینی‌ها مبنی بر بهبود اقتصادی و چشم‌انداز تسریع برنامه‌های واکسیناسیون میزان تقاضای جهانی نفت را در سال ۲۰۲۱ به طور میانگین به ترتیب ۹۶/۴۶ و ۹۶/۷ میلیون بشکه در روز برآورد کرده‌اند. هم‌چنین براساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا در مورد کاهش ۵/۹ میلیون بشکه‌ای ذخایر نفت خام، داده‌های اقتصادی قوی در چین و افزایش تنش‌های ژئوپلیتیکی روسیه-اوکراین و اسرائیل-ایران، تمایلات در بازار نفت صعودی است، اگرچه ذخایر نفت خام آمریکا هنوز بالاتر از میانگین پنج ساله در این مقطع از سال و ۴۸۳/۴ میلیون بشکه است (اوایل پرایس، ۱۴ آوریل ۲۰۲۱).

- **افزایش قیمت‌های رسمی فروش نفت خام عراق:** عراق قیمت فروش رسمی نفت بصره سبک را ۱/۴ دلار در بشکه بیشتر از شاخص نفت خام عمان/دبی در نظر گرفت که نسبت به قیمت‌های ماه پیش ۱۰ سنت بیشتر است. هم‌چنین قیمت‌های فروش رسمی نفت خام بصره متوسط برای تحویل در ماه مه ۶۰ سنت در هر بشکه بالاتر از شاخص نفت خام عمان/دبی در نظر گرفته شد که ۵۰ سنت بالاتر از قیمت‌های قبلی است. این کشور قیمت‌های فروش رسمی بصره سنگین را ۹۰ سنت کمتر از میانگین شاخص نفت خام عمان/دبی اعلام نمود که ۵۰ سنت بیشتر از قیمت‌های فروش رسمی ماه آوریل است.

۲- عوامل تضعیف‌کننده قیمت نفت:

- **افزایش تدریجی تولید اوپک پلاس:** بنا به اظهار الکساندر نوک در گفت‌وگو با خبرنگاران، اوپک پلاس تولید خود را به تدریج طی ماه‌های می تا ژوئیه افزایش خواهد داد. وی هم‌چنین اظهار داشت این تصمیم با موافقت وزرای کشورهای موسوم به اوپک پلاس اتخاذ گردیده است. روسیه به عنوان عضو کلیدی اوپک پلاس به همراه متحدان خود به رهبری عربستان سعودی، تصمیم به افزایش مجموع تولید خود به میزان بیش از یک میلیون بشکه در روز طی سه ماه آینده تا ژوئیه دارند. اوایل ماه آوریل کشورهای موسوم به اوپک پلاس تصمیم به افزایش تدریجی مجموع تولید روزانه‌ی خود به میزان ۳۵۰ هزار بشکه در ماه‌های می و ژوئن و ۴۰۰ هزار بشکه در ماه ژوئیه گرفتند و عربستان نیز پس از کاهش یکجانبه یک میلیون بشکه در روز از تولیدش طی چند ماه گذشته، اکنون برنامه افزایش تدریجی تولید روزانه با ۲۵۰ هزار بشکه در ماه می و ژوئن را دارد. پیش از نشست اخیر اوپک پلاس، الکساندر نوک به عنوان عالیترین دیپلمات نفتی روسیه اعلام کرده بود از نشست ماه مارس به بعد بازار نفت بهبود یافته و هم‌چنین وی ضمن اشاره به وجود عدم قطعیت‌ها در بازار نفت به خصوص در اروپا گفته بود در حال حاضر بازار با کمبود تولید دو میلیون بشکه نفت خام مواجه است. نوک هم‌چنین در نشست اوپک پلاس اظهار داشت انتظار می‌رود تقاضای جهانی برای نفت خام در سال جاری معادل ۵ تا ۵/۵ میلیون بشکه در روز نسبت به سال ماقبل افزایش یابد.

• پیش‌بینی مؤسسه گلدمن ساکس از کاهش تقاضای نفت در سال ۲۰۲۶: به گزارش بلومبرگ^۳، با وجود صعودی بودن تقاضای نفت در کوتاه مدت، گلدمن ساکس^۴ پیش‌بینی ناامیدکننده‌ای برای آینده بلندمدت نفت دارد که دلیل عمده آن تقاضای ضعیف نفت در بخش حمل‌ونقل بعد از سال ۲۰۲۵ است. به گفته تحلیلگران گلدمن: "سیاست دولت‌ها برای افزایش بهره‌وری و کاهش انتشار آلاینده‌ها بیشترین تأثیر را در تقاضای حمل‌ونقل جاده‌ای دارند." "پتروشیمی‌ها نیز با رشد اقتصادی و افزایش مصرف به‌ویژه در بازارهای در حال ظهور، به پایه جدید تقاضای نفت تبدیل می‌شوند." بخش حمل‌ونقل بزرگترین مصرف‌کننده نفت خام است، اما به گفته گلدمن ساکس، استفاده گسترده‌تر از اتومبیل‌های الکتریکی، تقاضا را تضعیف می‌کند و ممکن است تا سال ۲۰۲۶ به اوج خود برسد و بازگشت تقاضا به سطح قبل از همه‌گیری اتفاق نخواهد افتاد. به گزارش بلومبرگ، افزایش فروش خودروهای الکتریکی ناشی از سیاست‌های سختگیرانه کنترل آلودگی در اروپا و آمریکا و دورکاری دائمی نیروی کار تأثیر منفی بر تقاضای نفت خواهد داشت، زیرا ۴۳ درصد از مصرف نفت مربوط به وسایل نقلیه برای جابجایی مسافر است. با این وجود، از نظر گلدمن ساکس تقاضای نفت در کوتاه‌مدت صعودی است. این مؤسسه در اوایل ماه جاری اعلام کرد انتظار می‌رود تقاضای نفت در تابستان افزایش یابد. این امر منجر خواهد شد که اوپک پلاس از میزان تعهدات کاهش تولید خود بیش از پیش بکاهد و در سه ماهه سوم، روزانه ۲ میلیون بشکه بیشتر نفت خام به بازار عرضه کند. گلدمن ساکس پیش‌بینی می‌کند که به دلیل افزایش تقاضا و چشم انداز اقتصاد جهانی، قیمت نفت برنت در سه ماهه ی سوم به ۷۵ دلار در هر بشکه برسد (بلومبرگ، ۲۰۲۱).

• **افزایش میزان نفت خام پالایش شده در چین:** در ماه گذشته با افزایش ۱۹/۷ درصدی در سال جاری، خوراک پالایشی پالایشگاه‌های چین به طور میانگین به ۱۴/۰۸ میلیون بشکه در روز رسید. علت این موضوع بهبود تقاضای سوخت و افزایش میزان ذخیره سازی فرآورده‌های نهایی قبل از شروع فصل تعمیرات دوره‌ای بود (اوایل پرایس، ۱۶ آوریل ۲۰۲۱). براساس اعلام رویترز، اگرچه میزان نفت خام استفاده شده در پالایشگاه‌های این کشور در ماه مارس به ۵۹/۷۹ میلیون تن رسید که شاهد رشد چشمگیر در سال جاری بود، ولی همچنان کمتر از خوراک پالایشی این کشور در دو ماه ابتدایی سال جاری است. در سه ماه اول سال ۲۰۲۰ که این کشور درگیر همه‌گیری ویروس کرونا بود، میزان خوراک پالایشی در سه ماه سال جاری با افزایش ۱۶/۵ درصدی به ۱۷۴/۰۴ میلیون تن رسید. افزایش ۲۰ درصدی ظرفیت عملیاتی پالایشی به دلیل افزایش میزان واردات در ماه قبل نیز بود. پس از آنکه دولت چین به شرکت‌های خصوصی اجازه راه‌اندازی پالایشگاه را داد،

³. Bloomberg

⁴. Goldman Sachs

این صنعت به صنعتی مبدل شد که به سرعت در حال توسعه است. این موضوع نیز به افزایش مازاد ظرفیت پالایشی هم منجر شده است. دولت چین برای مهار این امر شروع به بازرسی‌های دوره‌ای از پالایشگاه‌های خصوصی کرده است. این محدودیت‌ها می‌تواند منجر به تعطیلی پالایشگاه گردد، که به نوبه خود اثر منفی بر قیمت‌های جهانی نفت و واردات خواهد گذاشت (اوایل پرایس، ۱۶ آوریل ۲۰۲۱).